

kwamen, nooit iets daarvan in de urine gevonden heb. De mededeeling, dat haemato-porphyrinurie voorkomt, had overigens slechts betrekking op loodkoliek. Maar ook daarvoor kan het voorkomen van dit verschijnsel — aangenomen dat het spectroscopische onderzoek juist is geweest — slechts aan een of andere bijzondere omstandigheid geweten worden. Gij kunt van deze regelen naar believen gebruik maken”.

Hetgeen bij dezen eindelijk geschiedt.

Rotterdam, 10 April 1920.

S. ELIAS.

DE DIENST VOOR EERSTE HULP BIJ ONGELUKKEN AAN DE MIJNEN.

Voor het laatst wil ik nog met een enkel woord terugkomen op de repliek van collega VOSSENAAR. Dat mijn gegevens niet juist waren, geef ik toe; maar is collega VOSSENAAR daarvan zelf niet de oorzaak, daar hij nog steeds verzuimde gegevens te publiceeren, die ons in staat stellen een juist oordeel over zijn werk te vormen?

Maar overigens verandert de verbetering maar weinig aan onze beoordeeling; dat in plaats van 7 of 8 etablissementen moest gelezen worden 6, kan geen groot verschil uitmaken; ook het feit, dat de afstanden korter zijn, dan ik meende, verandert weinig; zoodra wij onze eerste hulp kilometers ver moeten halen, al zijn het er maar enkele, kan een dergelijke dienst niet geven, wat wij ervan verwachten. Tot beide voorgaande onjuistheden werd ik gebracht door het feit, dat bij het mijnfonds 8 etablissementen zijn aangesloten en dat collega VOSSENAAR zijn bemoeienissen rechtstreeks tot de mijnfondskwesties uitstrekt.

Verder zijn behalve de drie mijnartsen volgens VOSSENAAR, ook hij zelf en zijn assistent voor de eerste hulp beschikbaar. In hoeverre hun beider klinisch werk hen daartoe in staat stelt, kan ik niet beoordeelen. In ieder geval kunnen zij wel niet ten volle voor dien eerste-hulpdienst meetellen.

Nu nog een enkel woord over zijn laatste argumenten. Iemand, die van eerste hulp spreekt, behoeft, naar ik meen, niet nog in den breedte te betoogen, dat hij overtuigd is „van het groote belang voor den arbeider van een steeds beschikbare *deskundige* eerste hulp”. Slechts in twee gevallen wordt de eerste hulp volgens collega VOSSENAAR gegeven door nabijwonende *deskundigen*. Wil VOSSENAAR suggereeren, dat hij en zijn *deskundige* helpers in de overige 27998 gevallen die hulp gaf? In dat geval zou ik mij willen beroepen op alle *deskundigen*, die nog wel eens, hoe weinig ook, ongevallen van de mijn ter behandeling krijgen.

Ook zijn laatste punt kan ik zonder meer niet toegeven; men zou daaruit moeten afleiden, dat eerst sedert het mijnartsen-instituut in zwang is, „een nauwlettende verzorging van zijn (des arbeiders) letsel” als van groot belang wordt beschouwd. Dengenen, die tevoren hun moeite, tijd en zorg aan deze ongevallen besteedden, wordt hier een weinig vleierend getuigschrift gegeven. Zal hun bescheidenheid zoover gaan, dat zij ook dit aanvaarden?

Maastricht, 12 April 1920.

A. MUSKENS.

KREOSOOT EN GRIEP.

Een geweigerd ingezonden stukje en een daarop gevolgde briefwisseling met de redactie doen mijn beantwoording aan collega PREMSELA wat later verschijnen, dan mijn bedoeling is geweest. Ik kan daardoor niet in alle opzichten uitgebreid mijn meening uiteenzetten en zal daarom slechts in enkele zinnen duidelijk maken, waarover ik ben gevallen, daar collega PREMSELA vraagt: „Wat wil collega FREDERIKSE eigenlijk van mij?”

Ik laat daarom ook geheel aan den lezer over uit te maken, wat in het eerste schrijven van collega PREMSELA overgenomen is van den schrijver in het *Brit. Med. Journ.* en wat zijn eigen meening is.

PREMSELA schrijft dan in dat stukje: „In alle gevallen met koorts en hoesten gaf